

6 Утворіть зменшено-пестливі форми від слів:

руки мати дід внуча їсти

Зразок: хата – хатка, хатинка, хатиночка...

7 Вставте у словосполучення пропущені прийменники: з, крізь, коло, над, під, між, на.

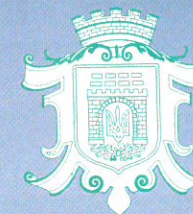
хаточка ... горою хаточка ... вербами
хаточка ... водою вийшла ... хати сидить ... хатиночки
прийма ... руки сіяє ... верби

8 Тарас Шевченко не дав назви цій поезії. Запропонуйте власний варіант назви.

130

9 Складіть розгорнутий діалог на тему «Моя родина», використовуючи інформацію про зовнішній вигляд, характер, рід занять, захоплення та ін.

10 Напишіть невеликий спогад із власного дитинства.

Чернівці

Основні дані

Засноване:
1408 рік

Магдебурзьке право:
1488 рік

Населення:
256 000 осіб

Площа:
152,75 км²

Поштові індекси:
58000-58033

Телефонний код:
+380-372(2)

День міста:
перші вихідні жовтня

Пам'ятка у списку ЮНЕСКО:
Резиденція буковинських митрополитів (зараз — Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

Загальна характеристика

Місто з багатьма обличчями

Словник

- еклектика** – поєднання різнорідних стилевих елементів у будівлях
- мάρмур** – тверда різнокольорова гірська порода, яку використовують для архітектурних і скульптурних робіт
- музей просто неба** – різновид музеїв, де експонати розміщені на відкритому просторі; скансен
- наріжний камінь** – основа, найсуттєвіша частина чогонебудь; перший камінь при закладенні фундаменту споруди
- пресвітерія** – приміщення для ради пресвітерів (священиків) при єпископі
- цісар** – імператор Австро-Угорщини
- Австро-Угорська імперія** – імперія, очолена династією Габсбургів, утворена 1867 року. Проіснувала до кінця Першої світової війни (1918)
- Буковина** – історичний регіон України, розташований між Дністром та Карпатами. Нині входить до складу України (Північна Буковина – Чернівецька область) та Румунії (Південна Буковина – обл. Сучава у Румунії)
- Королівство Далмація** – адміністративна одиниця (королівство) в монархії Габсбургів з 1815 до 1918 року. Столиця – Задар. Сьогодні знаходиться на території Хорватії
- Османська імперія** – держава, заснована наприкінці XIII ст. у Малій Азії. Столиця – Стамбул (колишній Константинополь). Існувала з 1299 до 1923 року
- Прут** – річка в південно-східній Європі, ліва притока Дунаю

Дотекстові вправи

1 Місто Чернівці – центр історичного регіону Буковини. Як ви вважаєте, що означають ці назви? Від яких слів вони походять? Напишіть слова, схожі до цих назв.

Зразок: Полісся: ліс, поле, політ...

Чернівці: .....

Буковина: .....

2 На вашу думку, що таке «обличчя міста»? Чи має ваше місто власне «обличчя»? Назвіть 5 речей, які його характеризують.

3 Знайдіть Чернівці на карті Європи. Як ви вважаєте, представники яких народів можуть там жити? Які культури можуть бути поєднані?

Текст

Місто з багатьма обличчями

Кожне місто має стільки облич, скільки в ньому людей, будинків, пам'яток, вулиць, парків, скверів. Одні міста одразу від свого заснування займають визначне місце, інші з часом стверджують свою славу і значимість в історії. Чернівці своєю історією, природною красою, архітектурою, щедрою душею своїх мешканців давно зайняли визначне місце в реєстрі українських та східноєвропейських міст. Давня історія і самобутня архітектура роблять його цікавим для людей, які хочуть дізнатися про Буковину.

Припускають, що назва міста походить від великого міста-фортеці на південних рубежах Галицької держави, що мало назву «Чернь» або «Чорне місто», збудованого на лівому березі річки Прут. Можливо, ця назва походила від чорних дубових, перекладених чорноземом, стін фортеці, яка була повністю зруйнована монгольськими завойовниками.

За час свого існування місто було декілька разів зруйноване, перебувало під владою Османської імперії, в 1774 – 1918 рр. входило до складу Австро-Угорської імперії, а з 1918 до 1940 р. – Румунії.

1774 року тут жило всього 290 сімей і було три дерев'яні церкви. Розквіт міста почався після 1778 року, коли герцог

Карл фон Енценберг був призначений главою військової адміністрації міста. Він запросив сюди багато купців, ремісників та промисловців для того, щоб вони допомогли розвивати торгівлю та виробництво.

Із середини XIX до початку XX століття було збудовано багато архітектурних пам'яток, що принесли славу місту: Ратуша (1848), приміщення поштамту (1855), Вірменська церква (1875), Єврейська синагога (1877), драматичний театр (1905), палац правосуддя (1906), приміщення залізничного вокзалу (1908).

Серед визначних пам'яток Чернівців особливе місце посідає архітектурний ансамбль колишньої Резиденції православних митрополитів Буковини і Далмації, внесений до всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. Нині там розмістилися центральні корпуси Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Цей унікальний архітектурний ансамбль з'явився на світ завдяки зусиллям єпископа Євгена Гакмана. 1863 року він домогся від австрійського цісаря дозволу на будівництво нової просторої резиденції, гідної столиці Буковини. Наступного року владика Гакман уже заклав наріжний камінь у фундамент майбутньої резиденції.

Проект архітектурного ансамблю виконав відомий чеський учений, архітектор, академік Йосеф Главка. Він спроектував нетрадиційний комплекс споруд у стилі еклектики. Композиція ансамблю складна, але при цьому відзначається чіткістю планування. Вона складається з трьох монументальних споруд-корпусів: головного, духовної семінарії разом із церквою Трьох Святителів, пресвітерії.

Серед приміщень головного корпусу своєю красою і величию вражає Синодальна зала, одна з найгарніших в Європі. Вона була оздоблена мармуром (звідси її теперішня назва – Мармурова) і обставлена бічними галереями колон, на які спиралася дерев'яна стеля. Враження неземної величі посилювали й коридори з мармуровою мозаїкою на підлозі та розмальованими стелями у формі куполів. На жаль, у 1944 році Синодальна зала була пошкоджена пожежею. У вогнищі постраждали не лише інтер'єри, але й загинула бібліотека, що містила унікальні стародруки та архіви. Теперішній вигляд Мармурової зали – лише копія, яку відтворили реставратори.

Сучасні Чернівці – це обласний центр, розташований на мальовничих берегах ріки Прут. Чернівецька область межує з Молдовою та Румунією, Івано-Франківською, Тернопільською та Хмельницькою областями України. У Чернівцях живуть

представники 65 національностей: українці, росіяни, румуни, молдовани, поляки, євреї, білоруси та багато інших.

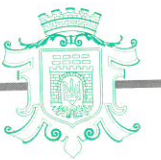
Літературно-мистецький літопис Чернівців багатий іменами діячів культури, що жили та творили у цьому місті. Розвиткові української літератури на Буковині поклав початок найвизначніший її представник Юрій Федькович. Важливим явищем в історії української літератури стала творчість Ольги Кобилянської, Осипа Маковея, Ірини Вільде, Міхая Емінеску, Пауля Целана, Рози Ауслендер і багатьох інших. Чернівці – рідне місто співака Назарія Яремчука, композитора Володимира Івасюка, художника Данила Нарбута. Тут розпочинали свою діяльність народні артисти України Дмитро Гнатюк, Софія Ротару, Василь Зінкевич, Ян Табачник, а також актор і режисер, заслужений артист України Іван Миколайчук.

У Чернівцях діють музично-драматичний театр імені О. Кобилянської, обласна філармонія, органний зал, театр ляльок, обласний краєзнавчий музей, художній музей, музей буковинської діаспори, музей народної архітектури та побуту просто неба, літературно-меморіальні музеї: О. Кобилянської, Ю. Федьковича, В. Івасюка, 3 кінотеатри, 41 бібліотека, центральний палац культури, 17 клубів, 4 музичні школи, художня школа, 2 парки культури.

Післятекстові вправи

4 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Чому місто, про яке ви читали, має таку назву?
- 2) Які відомі архітектурні пам'ятки є в Чернівцях?
- 3) Яка споруда у Чернівцях внесена до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
- 4) Представники яких національностей живуть у Чернівцях?
- 5) Про яких відомих чернівчан ви дізналися?

5 Складіть речення за поданими моделями.

Зразок: (Що?) робить місто (яким?) – Архітектура робить місто цікавим.

- 1) (Що?) походить від (чого?)
- 2) (Хто?) був призначений (ким?)
- 3) (Коли?) було збудовано багато (чого?)
- 4) (Де) живуть представники (кого?)
- 5) (Що?) межує з (чим?)

6 Які з поданих тверджень правильні?

- 1) Давня історія і самобутня культура знищили славу Чернівців.
- 2) Назва міста Чернівці походить від слова «чорний».
- 3) Місто у різний час було у складі Російської імперії, Польщі, Румунії.
- 4) Герцог Карл фон Енценберг сприяв розвитку міста.
- 5) У місті є Вірменська синагога і Єврейська церква.
- 6) У резиденції митрополитів сьогодні знаходиться університет.
- 7) Письменники Пауль Целан і Роза Ауслендер жили у Чернівцях.
- 8) Чернівецький національний університет заснував Юрій Федькович.

правда неправда

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

7 Хто є хто в історії Чернівців? Встановіть відповідності між колонками.

письменник	←	Василь Зінкевич
співак		Данило Нарбут
актор		Дмитро Гнатюк
художник		Іван Миколайчук
		Ірина Вільде
		Міхай Емінеску
		Назарій Яремчук
		Ольга Кобилянська
		Осип Маковей
		Пауль Целан
		Роза Ауслендер
		Софія Ротару
		Юрій Федькович

8

Сьогодні в будівлі резиденції митрополитів знаходиться університет. Як ще можна було би використати цю споруду? Запропонуйте п'ять варіантів, подайте аргументи.

використання	аргументи
балетна школа	тому що є багато місця

9

Робота у парах. Якби ви поїхали у Чернівці, куди б ви пішли? Які визначні місця хотіли би відвідати? Складіть план «Вихідні у Чернівцях», вкажіть, куди ви підете і скільки часу на це вам потрібно.

136

10

Багато міст мають метафоричні назви: Велике Яблуко, Місто Лева, Вічне місто... Яку назву ви б дали Чернівцям? Обґрунтуйте свій вибір.

Легенда

Міські легенди

Словник

- атлánt – тут: колона у вигляді чоловічої постаті
- бродіти – повільно ходити без певної мети й напрямку; блукати
- відмовити – тут: відповісти «ні» на пропозицію одружитися
- втопітися – загинути (померти), потрапивши у воду
- до нестями – дуже сильно, до втрати самоконтролю
- зв'ажитися – знайти в собі відвагу, сміливість робити, говорити що-небудь, виявляти рішучість у якихось діях, вчинках, словах
- кінутися – тут: стрибнути, зіскочити з великої висоти
- крини́ця – глибоко викопана й захищена від обвалів яма для добування води з-під землі; колодязь
- ні́мфа – у давньогрецькій міфології – божество у вигляді жінки, що уособлювало явища і сили природи
- орео́л – світлове коло, яке оточує що-небудь; (перен.) – атмосфера слави, успіху, пошани і т. д. навколо кого-небудь
- пала́ц культу́ри – клуб, місце культурного відпочинку (міський, на заводі та ін.)
- па́рубок – молодий чоловік; юнак
- паша́ – почесний титул найвищих військових і цивільних урядовців в султанській Туреччині, Єгипті та деяких інших мусульманських країнах
- прі́вид – дух померлого, який нібито можуть побачити живі
- скве́рик (сквер) – невеликий громадський сад у місті, селі, селищі
- стрункі́й – який має гарну, пропорційно складену фігуру
- фаса́д – зовнішній, лицьовий бік будівлі, що звичайно виходить на вулицю

137

Дотекстові вправи

- Як ви вважаєте, чому є дуже багато романтичних легенд? Розкажіть відому вам романтичну легенду про ваше місто чи село.
- Виберіть з переліку слова, які можуть бути у романтичній легенді.

дорогий автомобіль	нещасливе кохання	компроміс	старі черевики
прекрасна дівчина	зубна щітка	старий будинок	квітучий сад
мобільний телефон	трагічна смерть	зоряне небо	комп'ютер

3

Робота у парах. Придумайте легенду, використовуючи слова із вправи 2.

Текст

Міські легенди

1 Здавалося б, романтика — річ дуже індивідуальна. Хтось бачить її в зоряному небі, а хтось — у келиху шампанського. У Чернівцях є багато місць, овіяних особливим ореолом романтики. Про них розповідають легенди.

5 На Театральній площі призначають максимальну кількість побачень. І це, виявляється, закономірно: тут закохані навіть кам'яні фігури. На обличчі одного з атлантів на фасаді Центрального палацу культури можна побачити любовні страждання. А все тому, що він підвів голову і побачив навпроти (на будівлі медичного університету) прекрасну німфу.

15 У будинку №15 на вул. Університетській живе привид закоханої іспанки. Було це, розповідають, за Румунії. У старовинному триповерховому будинку розташувалося тоді іспанське консульство. І була у консула дружина надзвичайної вроди. Молода жінка часто блукала вузькими чернівецькими вуличками і одного вечора зустріла парубка – вродливого, високого, стрункого. Глянули вони одне на одного і закохалися.

20 Зустрічалися щодня, ховаючись від чужих очей. Та іспанка не могла зважитися кинути нелюбого чоловіка: клятва вірності непримиренно боролася з коханням. Тоді красуня вийшла на балкон будинку, глянула востаннє на вулички і скверик, де зустрічалася з коханим – і кинулася вниз. Кажуть, ще й досі бродить чернівецькими вуличками душа гордої іспанки, шукає втрачене кохання.

35 Також у місті є Турецька криниця, що служить городянам уже не одне століття.

Із нею пов'язана романтична легенда про кохання турецького паші до простої української дівчини. Зустрівши її якось біля криниці, де красуня брала воду, він до нестями закохався в неї та запропонував стати однією з його дружин. Горда дівчина відмовила йому. Тоді паша заборонив міщанам брати з криниці воду. На другий день дівчина прийшла до криниці, але коли зраділий паша підійшов до неї, вона кинулася у криницю і втопилася.

Післятекстові вправи

4

Текст складається із трьох окремих легенд. Виділіть їх, дайте кожній з них назву.

5

Знайдіть відповідності між колонками.

Театральна площа	парубок	дружина консула	привид
Турецька криниця	атлант	дівчина	кам'яні фігури
вул. Університетська	паша	німфа	вода

6

Поясніть значення висловів (скажіть по-іншому).

- овіяні ореолом романтики
- тут призначають максимальну кількість побачень
- любовні страждання
- це було за Румунії
- жінка надзвичайної вроди
- ховатися від чужих очей
- клятва вірності непримиренно боролася з коханням
- служить городянам уже не одне століття
- до нестями закохався

7

Які з поданих тверджень правильні?

- Дехто бачить романтику навіть у зоряному небі.
- У Чернівцях немає романтичних місць.
- Дуже часто закохані зустрічаються на Театральній площі.
- Кам'яний атлант закохався у просту дівчину.
- Дружина італійського консула померла через кохання.
- Дружина консула не кохала свого чоловіка.
- У Чернівцях колись жив турецький паша.
- Закоханий парубок втопився у криниці.

правда неправда

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

8

Знайдіть і підкресліть у кожному рядку зайве слово.

- 1) покохати, закохатися, розлюбити, полюбити
- 2) до нестями, шалено, пристрасно, з розпачу
- 3) бродити, садити, ходити, блукати
- 4) турецький, іспанський, румунський, чернівецький

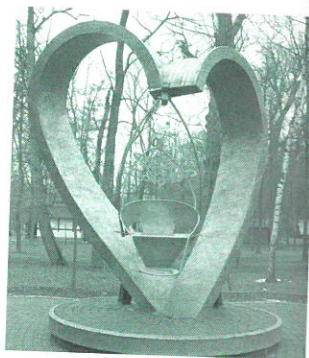
9

Як ви вважаєте? Дайте відповіді на запитання.

- 1) Чому про романтичні місця розповідають легенди?
- 2) Чому на обличчі атланта можна побачити страждання, а не радість?
- 3) Чому дружина посла кинулася з балкона?
- 4) Чому дівчина відмовилася вийти заміж за пашу?

10

Робота у групах. Розгляньте фото. Як ви вважаєте, що це за споруда? Придумайте про неї свою романтичну легенду.

Постать

Буковинський соловейко

Словник

- солов'ейко** – зменшене від соловей; невеликий птах, відомий завдяки своєму чудовому співу
- кирилиця** – алфавіт, який використовують деякі слов'янські (українська, російська, білоруська, сербська, македонська) та неслов'янські мови (монгольська, казахська, таджицька)
- переспів** – твір, написаний за мотивами твору іншого автора
- надихати** – викликати душевне піднесення, натхнення
- усамітнитися** – намагатися залишитися одному, уникати спілкування з іншими людьми

Дотекстові вправи

- 1 Що ви знаєте про поділ України на історико-географічні землі?
- 2 Розгляньте карту історико-географічних земель України на с.140 та знайдіть, де знаходиться Буковина.
- 3 Робота у групах. Як ви думаєте, за що людину можна назвати соловейком? Підберіть якнайбільше характеристик. Поясніть їх на прикладі відомих особистостей.

Текст

Буковинський соловейко

1 Юрій Федькович — український письменник, доля якого тісно пов'язана із Чернівцями та Буковиною. Письменник народився 1834 року в селі Сторонець-Пutilів, що на самому заході Буковини. Тут серед карпатської природи він провів дитячі роки.

5 У часи Федьковича Буковина перебувала у складі Австро-Угорської імперії. Державною мовою в той час була німецька,

10 тому Федькович навчався в німецькій школі

у Чернівцях. Це була його єдина освіта, а все інше він вивчав самостійно, в тому числі кирилицю, якої в школі не вивчали. Ґрунтовне знання німецької мови, яке Федькович отримав у школі, стало передумовою його німецькомовної творчості.

15 У 1852 — 1863 рр. Юрій Федькович перебував на військовій службі і дослужився до офіцерського звання. Враження від рідної Буковини і військової служби стали двома

основними джерелами тем у творчості Федьковича.

Писати літературні твори Юрій Федькович почав, коли служив у війську. Перші твори писав німецькою мовою. У німецькомовній творчості Федькович розробляє переважно ті ж проблеми, розгортає ті ж мотиви, що й у творчості українською мовою. Нерідко твір німецькою мовою є перекладом або переспівом його українського твору або навпаки. Позитивні оцінки його німецьких віршів надихали Федьковича, і він навіть вагався — чи не покинути йому писати українською мовою і зосередитись на німецькій.

На щастя, цього не сталося, і Федькович став першим діячем української літератури на Буковині. В українській літературі він творив як поет, прозаїк і драматург. У 1860-х роках Федькович познайомився з творчістю Тараса Шевченка, яка справила на нього величезне враження. Федькович популяризував творчість Шевченка на

Буковині і присвятив йому ряд своїх творів.

Останні роки життя письменник провів у Чернівцях, усамітнівшись та відійшовши від будь-якої літературної праці. В цей час він дає волю давньому зацікавленню астрологією, складає гороскопи. Згодом Федькович став редактором газети «Буковина». У цій газеті надрукував кілька нових творів.

Ще за життя Федьковича критики неодноразово відзначали мелодійність, ліричність та глибину його творів. Зокрема Іван Франко писав: «Федькович — це талант переважно ліричний. Всі його повісті, всі найкращі його поезії навіяні теплим, індивідуальним чуттям самого автора, так і здається, що автор співає і розказує всюди про те, що сам бачив, сам найглибшими нервами душі прочув». Саме тому Юрія Федьковича часто називають «буковинським соловейком».

Помер письменник 11 січня 1888 р., похований у Чернівцях. Його ім'ям у 1989 році названо Чернівецький університет.

Післятекстові вправи

4 Скажіть, чи правильні твердження.

- 1) У часи Федьковича Буковина перебувала у складі Російської імперії.
2) Юрій Федькович навчався в українській школі в Чернівцях.
3) Юрій Федькович дослужився до офіцерського звання.
4) Перші твори Федьковича написані німецькою мовою.
5) Останні роки життя Федькович провів у рідному селі.

правда неправда

Grid of checkboxes for true/false answers.

5 Закінчіть речення.

- 1) Доля Юрія Федьковича тісно пов'язана з...
2) Школа, де вчився письменник, знаходилася в...
3) Наприкінці життя Федькович переїхав до...
4) Останнім місцем проживання письменника були...
5) Іменем Юрія Федьковича названо...

6 Побудуйте речення із вказаними словосполученнями.

- 1) служити у війську
2) дослужитися до звання
3) ряд творів
4) робити спробу

7 Знайдіть зайве слово в рядку.

- 1) Сторонець-Путилів, Чернівці, Львів, Австро-Угорщина
2) поет, прозаїк, астролог, драматург
3) мова, кирилиця, латинка, ієрогліфи
4) Федькович, Франц Йосиф, Шевченко, Франко

8 Знайдіть у тексті слова, що означають:

- 1) особу, яка пише літературні твори
2) вчення, згідно з яким можна передбачати майбутнє за розташуванням небесних тіл
3) алфавіт, яким записується українська мова
4) вищий ранг на військовій службі

9 Дискусія у групах. Юрій Федькович був двомовним письменником. Як ви вважаєте, які позитивні й негативні риси має двомовність?

10 1885 року громадськість урочисто відзначила 25-річний ювілей літературної діяльності Федьковича. Уявіть, що ви запрошені на цей захід. Напишіть привітання письменникові з нагоди цієї події, використавши словосполучення:

Decorative banner with phrases: літературна діяльність, високе досягнення, поетичні твори, невтомний трудівник, суспільна праця.

Подія

Тут зійшла
«Червона рута»

Словник

врода – краса

всесоюзний – такий, що охоплює весь Радянський Союз

двірник – особа, яка прибирає вулиці та двори будинків

камертón – пристрій, який застосовують для

настроювання музичних інструментів та при співі

міщани – жителі міста

часі застою – період в історії СРСР (1964 – 1985),

протягом якого була криза у всіх сферах життя

Радянський Союз – інакше СРСР, союзна соціалістична держава, яка існувала у 1922 – 1991 роках у Східній Європі, Центральній та Північній Азії. Однією з республік СРСР була Україна

Дотекстові вправи

144

1 Як ви розумієте назву тексту?

2 Прочитайте уривок пісні. Які асоціації у вас виникли?

Червону руту
Не шукай вечорами, —
Ти у мене єдина,
Тільки ти, повір.
Бо твоя врода —
То є чистая вода,
То є бистрая вода
З синіх гір.

3 Перегляньте фотографії. Як ви вважаєте, яка подія на них зображена? Аргументуйте свою думку.

Текст

Тут зійшла «Червона рута»

1 За свою багатовікову історію Чернівці були свідками різних визначних подій. Міщан, які зберігають у пам'яті спогади про ті часи, коли головну вулицю міста двірники мили теплою мильною водою, а тротуари підмітали букетами троянд, нелегко здивувати.

Однак ця подія підкорила не лише Чернівці, а й усю країну. Саме тут, у Чернівцях, 13 вересня 1970 року вперше на всю Україну прозвучала «Червона рута» — пісня, дорога і знайома кожному українцеві.

Дебют відбувся прямо в центрі Чернівців, на Театральній площі, у програмі «Камертон доброго настрою». Пісню виконали її автор, 21-річний композитор Володимир Івасюк, і молода співачка Олена Кузнецова. Запис програми відразу привернув увагу жителів міста. Коли прозвучали перші звуки, люди збіглися звідусюди, спостерігали за зйомками з вікон, так що площа була переповнена.

Як згадує Олена Кузнецова, після програми вони з друзями пішли відзначити вдалий дебют у своє улюблене місце — університетський скверик. На їхнє здивування, студенти, які поверталися з Театральної площі, уже співали «Червону руту». З цього моменту розпочалося сходження пісні до висот, про які на той момент навіть не мріяли. Пісня швидко здобула народну популярність та визнання.

Івасюк показав «Червону руту» керівнику ансамблю «Смерічка», і вона увійшла до їхнього репертуару. Разом зі «Смерічкою» вони виступили з піснею у популярній телепередачі

35 «Алло, ми шукаємо таланти», яку знімали у Мрамуровій залі Чернівецького університету.

1971 року був знятий перший український музичний фільм «Червона рута». А триумфом пісні стала перемога на першому всесоюзному фестивалі «Пісня року-71». Володимира Івасюка та солістів «Смерічки» Василя Зінкевича і Назарія Яремчука запросили у Москву на фінальний концерт, де вони проспівали «Червону руту» у супроводі симфонічного оркестру. Небачений успіх — українська пісня підкорила Радянський союз у часи застою!

У чому ж секрет такого успіху? Поєднання народних мотивів із сучасними ритмами, простота тексту і мелодичність музики, незвичний образ і вічна тема кохання, талант автора та виконавців — все це вкупі дало такий феномен, як «Червона рута».

До слова, квітка рути насправді існує, однак вона цвіте лише жовтим цвітом. За легендою, червоний цвіт вона дає лише на Івана Купала. Якщо дівчині пощастить знайти й зірвати ці чарівні пелюстки, то вона сама розцвіте, як та квітка, і своєю вродою зачарує вподобаного хлопця.

І нехай це всього лиш легенда, її магічна сила продовжує діяти в пісні. «Червона рута» закохала в себе вже не одне покоління!

Безперечно, Чернівці — особливе місто, і кожен може любити його по-своєму. Але завжди можемо любити Чернівці за те, що саме в цьому місті зійшла «Червона рута».

145

Післятекстові вправи

4 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Чому здивувати мешканців Чернівців нелегко?
- 2) Де знімали передачу «Камертон доброго настрою»?
- 3) Куди виконавці пішли після зйомок передачі?
- 4) Що стало тріумфом пісні «Червона рута»?
- 5) Коли квітка червоної рути може цвісти червоним кольором?

5 Володимир Івасюк порівняв вроду дівчини з чистою водою. Напишіть п'ять власних порівнянь до дівочої вроди у формі компліментів.

Зразок: ти така гарна, як квітка

6 Знайдіть у тексті назви професій та посад, пов'язаних із музикою. Складіть із ними речення.

7 З'єднайте окремі частини речення в одне.

1) Зберігають у пам'яті спогади про ті часи,	a) вона сама розцвіте, як та квітка.
2) Квітка рути насправді існує,	b) коли головну вулицю міста двірники мили теплою мильною водою.
3) Люди збіглися звідусюди,	c) однак вона цвіте лише жовтим цвітом.
4) Якщо дівчині пощастить знайти ці чарівні пелюстки,	d) так що площа була переповнена.

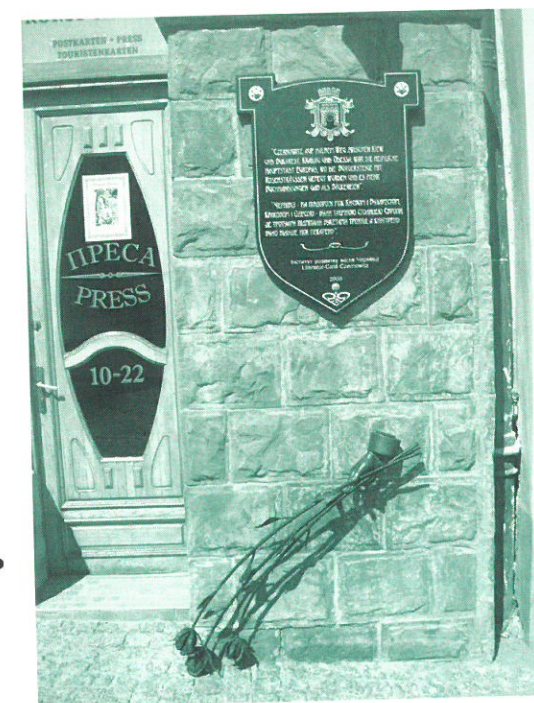

8 Переробіть речення так, щоб вони були у теперішньому та майбутньому часі.

- 1) Чернівці були свідками різних визначних подій.
- 2) Головну вулицю міста двірники мили теплою мильною водою.
- 3) Вони з друзями пішли відзначити вдалий дебют у своє улюблене місце – університетський скверик.
- 4) «Червона рута» ввійшла до їхнього репертуару.

9 Робота у групах. Уявіть, що ви були свідком історичного дебюту «Червоної рути». Через багато років до вас навідується журналіст і просить розповісти про свої враження. Складіть діалог між дійовими особами:

журналіст і очевидець (перехожий, оператор, виконавець – на власний розсуд)

10 Напишіть власну невелику історію, події якої розгортаються довкола квітки червоної рути.

Handwriting practice lines for the student's response to task 10.

Художній текст

«Червона рута»

Словник

врода – краса
 бистрая – (народно-поетичне) бистра, швидка
 діброва – дубовий ліс
 признаватися – говорити правду; відкривати секрет
 полон – неволя
 печаль – сумні почуття
 чар-зілля – трави, які мають магичні властивості
 чарувати – впливати на когось чарами, магичними діями
 чистая – (народно-поетичне) чиста

Дотекстові вправи

1 Пісня «Червона рута» – одна з найвідоміших українських пісень у світі. Її автор – Володимир Івасюк. Це пісня про кохання. Червона рута – це квітка, яка, за легендою, цвіте тільки один раз на рік, вночі з 6 на 7 червня – на свято Івана Купала. Дівчина, яка побачить цвіт червоної руті, буде мати щастя в коханні. Яка найвідоміша пісня у країні, де ви живете? Коли її найчастіше співають?

2 Допишіть пару – дієслово доконаного виду.

Зразок: признаватися – признатися

- шукати – .....
- чарувати – .....
- вірити – .....
- бачити – .....
- забувати – .....
- нести – .....

3 Складіть з дієсловами руху **входити – увійти, приходити – прийти** 8 речень у минулому і майбутньому часі (2 речення з кожним словом).

Зразок: Вчора він прийшов вчасно.
 Завтра вона прийде обов'язково.

4

Читаючи пісню, скажіть, які почуття має хлопець, який закохався у дівчину.

Текст

Червона рута

1 Ти признайся мені,
 Звідки в тебе ті чари,
 Я без тебе всі дні
 У полоні печалі.
 5 Може, десь у лісах
 Ти чар-зілля шукала,
 Сонце-руту знайшла
 І мене зчарувала?

Червону руту
 10 Не шукай вечорами, —
 Ти у мене єдина,
 Тільки ти, повір.
 Бо твоя врода –
 То є чистая вода,
 15 То є бистрая вода
 З синіх гір.

Бачу я тебе в снах,
 У дібровах зелених,
 По забутих стежках
 20 Ти приходиш до мене.
 І не треба нести
 Мені квітку надії,
 Бо давно уже ти
 Увійшла в мої мрії.

Післятекстові вправи

5

Які з поданих тверджень правильні?

правда неправда

- 1) Хлопець сумує без дівчини. правда неправда
- 2) Хлопець думає, що дівчина його не зачарувала. правда неправда
- 3) Хлопець просить шукати червону руту. правда неправда
- 4) Краса дівчини – як чиста вода в горах. правда неправда
- 5) Дівчина сниться хлопцеві. правда неправда
- 6) Дівчина і хлопець люблять гуляти у зелених дібровах. правда неправда

6

Як ви розумієте вислови, які вжито в тексті у переносному значенні?

- 1) я у полоні печалі
- 2) нести квітку надії
- 3) не шукай червону руту

7

Поєднайте слова з лівої і правої колонок. Складіть речення, використавши словосполучення.

Зразок: знайти + сонце-рута → Дівчина знайшла сонце-руту.

знайти	до мене
шукати	чар-зілля
увійти	в снах
приходити	в мрії
бачити	сонце-рута

8

Як ви помітили, пісня «Червона рута» про велике кохання, але у тексті пісні автор не використав слів: **любов, любити, кохання, кохати**. Напишіть свою маленьку пісню про любов. Не використовуйте слів: **любов, любити, кохання, кохати**. Використайте слова: **єдина, сон, надія, квітка, мрія**.

У «Шандрівці» використано:

Тексти

Середньовічне графіті

Газета «День» №30, субота, 21 лютого 2009
Власов Віталій, Данилевська Оксана. Визначні пам'ятки України. – К.: Махаон-Україна, 2009. – С.67.

Печерні музиканти

<http://weekly.ua/>

Львів

<http://intour.com.ua/>

Годинник бернардинів

За матеріалами: Винничук Ю. Легенди Львова. – Львів, 1999.

Богдан Ігор Антонич

За матеріалами: Ільницький М.
Від «дочасного світла» до «сурм останнього дня» // Б. І. Антонич Повне зібрання творів. – Львів: Літопис, 2009. – С. 3-36.

Смачні традиції Львова

<http://uk.wikipedia.org>

Форум видавців у Львові

<http://www.bookforum.com.ua>

Чернігів: північна зірка

<http://uk.wikipedia.org>

Легенда про Чернігів

<http://chernihov.moy.su>

Новий символ Чернігова

<http://www.unian.ua>

Легенда про заснування Кам'янець-Подільського

<http://k-p.net.ua>

Невловимий месник

<http://history.franko.lviv.ua>

«Terra Heroica»

<http://www.day.kiev.ua>

Місто з багатьма обличчями

<http://www.bucoda.cv.ua>

Міські легенди

<http://molbuk.ua>

Буковинський соловейко

<http://www.myslenedrevo.com.ua>

Тут зійшла «Червона рута»

<http://uk.wikipedia.org>

Зображення

Книгу проілюстровано фотографіями Василя Вербового, Олександра Бабича та Валентини Сердюк, а також зображеннями з сайтів:

<http://uk.wikipedia.org>, <http://www.day.kiev.ua>, <http://www.tyrizm.com>,
<http://yp.lviv.ua>, <http://leopolis.lviv.net>, <http://www.thisisukraine.org>,
<http://siver.com.ua>, <http://www.welcomkp.com.ua>, <http://kam-pod.in.ua>,
<http://k-p.net.ua>, <http://ukraineplaces.com>, <http://www.uatrip.com.ua>,
<http://sevastopol.org>, <http://old.artania-fest.ru>, <http://7chudes.in.ua>,
<http://www.chnu.cv.ua>, <http://bukpravda.cv.ua>, <http://www.ivasyuk.org.ua>